

ધોરણ :- 8

ગુજરાતી

14. સાકરનો શોધનારો

અભ્યાસ / સ્વાધ્યાય

Sem : 2

અભ્યાસ

પ્રશ્ન 1. નીચેના દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો
વિકલ્પ પસંદ કરી આપેલા માં દર્શાવો :

- (૧) અંજન ઉપર નિખિલરાય પોતાનો ગુસ્સો કેવી રીતે ગાલવે છે ?
(૨) દોડાવીને ખ
- (૩) થપ્પડ મારીને
- (૪) દંડ કરીને
- (૫) ચાબુકથી ફટકારીને

(૨) ભાસ્કરરાય એમની પેટીમાં શું લાવ્યા હતા ?

ધ

(ક) પુસ્તકો

(ખ) કપડાં

(ગ) મીઠાઇ

(ધ) રમકડાં

(૩) અંજન સાકર શામાંથી શોધતો હતો ?

૮

(૪) પેટીમાંથી

(૫) રેતમાંથી

(૬) કોલસામાંથી

(૭) શેરડીમાંથી

પ્રશ્ન 2. નીચેના દરેક પ્રશ્નનો એક-એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો :

(1) અંજનથી શાહીનો ખરિયો કઈ રીત ફોળાઈ ગયો ?

➤ ટેબલ પર હાથ અડકતાં અંજનથી લાલ શાહીનો
ખરિયો ફોળાઈ ગયો.

(2) નિખિલરાયને અંજન ટેબલના ખાનામાંથી કઈ-કઈ વસ્તુઓ સોપે છે ?

➤ નિખિલરાયને અંજન ટેબલના ખાનામાંથી પૈડું અને સળિયા, ભમરડો અને જળ કાઢીને વસ્તુઓ સોપે છે.

(3) અંજન માંદગી માટે કોને દોષિત ગણે છે ?

➤ અંજન માંદગી માટે પોતાના નસીબને દોષિત ગણે છે.

પ્રશ્ન ૩. આ વાક્ય કયા પ્રસંગે કોણ કોને કહે છે, તે જણાવો :

(૧) પણ ભાઈ દવા પીધા વિના તે કંઈ ચાલે ?

➤ અંજનનો દવા પીવાનો સમય થઈ ગયો છે, પણ અંજન દવા પીવાની ના પાડે છે. તે કહે છે કે એને દવા કાવી લાગે છે એને દવા પીધા પણી એની આંખે અંધારા આવે છે. આ સાંભળીને કિન્ફરી અંજનને ઉપરનું વાક્ય કહે છે.

(2) બાળકોનું ભવિષ્ય એમની માતાઓ જ રગડોળે છે.

> નિખિલરાયને અંજનની ફરિયાદો અને નકામી

પ્રવૃત્તિઓથી ગુસ્સો આવે છે. તેઓ અંજનને ધમકાવે છે.

એ વખતે કિન્જરી આવીને કહે છે કે અંજનને મા બોલાવે

છ ત્યારે નિખિલરાય અંજનને ઉપરનું વાક્ય કહે છે.

(3) પણ પીળા રંગનું શું થશે ?

➤ લાલ શાહીમાં વાદળી રંગ મેળવવાથી જંબુડો રંગ થાય છે કે નહિ એની ખાતરી કરવા અંજને બ્લોટિંગના લાલ ડાઘામાં વાદળી શાહી લેળવી એનાથી જંબુડો રંગ થયો. તે વખતે તેન વિચાર આવ્યો કે પીળા રંગનું શું થશે ?

પ્રશ્ન 4. નીચેની ખાલી જગ્યાઓ પૂરો :

- (1) અંજને લાલ રંગમાં વાદળી રંગ મેળવતાં જંબુડો રંગ મળ્યો.
- (2) કિંજરી અંજનને સતર સત્તા કેટલા પૂછવા આવી હતી.
- (3) અંજન કિંજરીને મા ને મદ્દ કરવાનું કહે છે.
- (4) ભાસ્કરકાકા બાળકો માટે રમકડાં લાવ્યા હતા.
- (5) અંજન કોલસામાંથી સાકર શોધવા માગે છે.

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. પાઠના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

(1) અંજન કઈ રીતે રંગ મેળવવાની મથામણ કરે છે ?

➤ 'લાલ રંગમાં વાદળી રંગ મેળવીએ એટલે જંબુડો રંગ થાય. પીળામાં
લાલ મેળવીએ એટલે નારંગી રંગ થાય. વાદળિમાં લીલો મેળવીએ
એટલે ...' અંજન આ રીતે રંગ મેળવવાની મથામણ કરે છ. આ બધું
ચાદ રાખવાની મહેનત કરે છ, પણ એમાં એ ફાવતો નથી.

(2) અંજન કિન્નરી પર ખિજાયા પણી કઈ લાગણી અનુભવે
છે ?

➤ અંજન કિન્નરી પર ખિજાયા પણી બહેનને દુષ્ટવ્યાની
લાગણી અનુભવે છે.

(3) નિખિલરાયને અંજનની કેવી પ્રવૃત્તિઓ ગમતી નથી ?

➤ અંજન એક દિવસ બારીના કાચ ભાંગે છે તો બીજે દિવસે બાટલી તોડે છે. આજે શાહી ઢોળી અને કપડાં બગાડ્યાં અને આખા ઘરમાં ડાઘા પાડ્યા. નિખિલરાયને અંજનની આ બધી પ્રવૃત્તિઓ ગમતી નથી.

(4) અંજન કેવી વ્યથા અનુભવે છે ?

► અંજનને એના પિતા એનું મનગમતું કામ કરતાં સતત ટોકતા રહે છે અને વઢે છે. તે અંજન પાસેથી પૈડું, ભમરડો, લખોટા જેવાં રમવાનાં સાધનો લઈ લે છે. આથી તેનો આનંદ મરી જાય છે. પિતાની બીકથી એ માંદો પડી જાય છે. અંજન માને છે કે તેણે તડકામાં ખૂબ ફૂદાફૂદ કરી એટલે તેને તાવ આવ્યો. એની મા માને છે કે એના બાપુ વહ્યા ન હોત તો તે માંદો ન પડત, તેની બહેન કિંજરીને એમ લાગે છે કે ભાઈ તેના વાંકે માંદો પડ્યો છે, પણ અંજન માને કે બહેનને દીઘિત ગણતો નથી. એ તો પોતાના નસીબનો જ વાંક કાઢે છે.

(5) ભાસ્કરરાયનો અંજન વિશે શો અભિપ્રાય હતો ?

➤ અંજન વિશે ભાસ્કરરાયનો અભિપ્રાય હતો કે અંજનમાં બુદ્ધિ છે,
શક્તિ છે એટલે એને રૂંધી ન નખાય, એને સારે માર્ગે વળવા દેવો
જોઈએ. જ્યાં એનું વ્યક્તિત્વ હણાય નહિ, પણ વિકસે ત્યાં એને
જવા દેવો જોઈએ. એ કોલસામાંથી સાકર શોધનારો કોઈ દિવસ
જગતને નવું અજવાણું આપશે.

પ્રશ્ન : 2. આપેલા શીર્ષકને ધ્યાનમાં રાખી વાર્તાલેખન કરો.

શીર્ષક : સંપ ત્યાં જંપ.

➤ એક હાથી હતો. પહાડ જેવો તગડો હાથી. એને પીપળાનાં પાન બહુ ભાવે. એક દિવસ એ પીપળાના જાડ પાસે આવ્યો ત્યારે એક ડાળ પર મકોડાની હાર પસાર થતી હતી. હાથીભાઈ તો મોટાં અને કુણાં પાન ખાવામાં મશાગૂલ થઈ ગયા. મકોડાઓએ તેમને વિનંતી કરી, ‘હાથીભાઈ, બે ઘડી ઉલા રહો.

»અમે ડાળ પરથી ઉતરી જઈએ પણી તમે આરામથી પાન ખાજો."

પણ હાથીભાઈએ ગર્વથી કહ્યું, "તમે મને રોકનાર કોણું?" એમ કહીને હાથીએ સુંદરી ડાળી તોડી નાખી. મકોડાઓ હાથીથી બચવા આડ પરથી ભૂસકા મારવા માંડ્યા. એમાં કેટલાંક બચ્યાં હતાં.

કેટલાક ઘરડા હતા. હાથીએ તો કોઈની પરવા કરી નહિ. હાથીએ તો મોટી ડાળ પર સુંદ વીંટીને જરાક જોર કર્યું ત્યાં કસ્સ કરતી ડાળ તૂટી. મકોડાઓ ભાગંભાગ કરી ભૂસકા માર્યા. એમાં કેટલાકને વાગ્યું, કેટલાક અથડાયા. કેટલાક પણડાયા. કેટલાક તો મરી ગયા.

➤ હાથી તો પેટ ભરીને પાન ખાધાં પછી ડોલતો-ડોલતો ચાલવા
લાગ્યો. મકોડાઓએ હાથીભાઈને બરાબર પાઠ ભણાવવાનો વિચાર
કર્યો. હાથીભાઈ પીપળાનાં પાન ખાઈને તલાવડીમાં પેઠા અને
પાણીમાં છબદ્ધબિયાં કરવા માંડ્યા. હાથીભાઈ તો ગેલમાં આવી ગયા.
પાણી પીને હાથી તલાવડીમાંથી બહાર નીકળીને જંબુના એક ઝડ
નીચે છાંયામાં સૂઈ ગયા. હાથી ઘસઘસાટ ઊંઘતો હતો. એવામાં
એક, બે, દસ, સો, હજાર જેટલા મકોડાઓ ગાતા-ગાતાં આવ્યા અને
હાથીડા રે હાથીડા,

વેર લેવા આવ્યા છીએ;

ચટક ચટકા લાવ્યા છીએ..."

► એમ ગાતાં ગાતાં થોડીવારમાં મકોડાઓ આવીને હાથીના શરીરના જુદા જુદા ભાગો પર ગોઠવાઈ ગયા. એક, દો, તીન એમ અવાજ કરતાં જ મકોડાઓ તે હાથીને ડંખ મારવા લાગ્યા. હાથી જાગ્રી ગયો. હાથી કૂદતો જાય, પૂંછડી ઉલાઘતો જાય, કાન ફક્કડાવતો જાય અને ઊંહકારા કરતો જાય, પણ મકોડા સાંભળે જ નહિ. તેઓ તો ડંખ ઉપર ડંખ અને ચટક ચટકા મારતા જ જાય.

➤ હાથીભાઈએ મકોડાઓની માફી માગી. હવે કદી આવી ભૂલ નહિ કરું
એની ખાતરી આપી ત્યારે બધા મકોડાઓ હાથીભાઈના શરીર પરથી
ગીતર્યા. હાથી તલાવડી તરફ દોડ્યો, પણ હાથીએ તલાવડીમાં
માછલીઓને પણ પરેશાન કરી હતી એટલે બધી માછલીઓ તેના
કાનમાં ગલીપચી કરવા લાગી. હાથી તો કૂદાકૂદ કરે, પણ
માછલીઓ હાથીને છોડે નહિ. હાથીએ માછલીઓની પણ માફી માગી
ત્યારે માછલીઓ આઘીપાછી થઈ ગઈ. આમ, મકોડાઓએ અને
માછલીઓએ સંપથી હાથીને બરાબર પાઠ ભણાવ્યો.

પ્રશ્ન ૩. તમે વાંચેલાં પુસ્તકો પૈકી તમને કયું પુસ્તક ગમ્યું

અને શા માટે તે લખો :

- મેં વાંચેલાં પુસ્તકો પૈકી મને તારક મહેતાનું દુનિયાને ઊંધાં ચશમાં પુસ્તક ગમ્યું, કારણ એમાં દરેક પ્રસંગમાંથી સતત હાસ્ય પેદા થાય છે. એ વાંચીને મારું મન હળવું ફૂલ થઈ જાય છે.

THANKS

FOR WATCHING